

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

23. An Inquisitores debeant torquere reum, qui postquam in tormentis
confessus est, sequenti die confessionem factam negat. Ex part. 4. tract.
6. resolut. etiam 23.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

guarum appellat. non recip. & per glossam in l. servos, C. ad leg. de vi public. & docet Simanca in *Catbol. instit. tit. 65. num. 67.* Suarez de Paz in *praxi tom. 1. p. 5. cap. 32. §. 12. mem. 23. n. 24.* & alij; quantum autem tempus transire debeat in hac causa, nullo communi jure præfinitum est Bartol. & alij in l. 1. §. *Dixit Severus ff. de quest. in arbitrio* iudicis hoc esse positum, videtur sentire. Cæterum Anton. Gomez *tom. 3. var. cap. 13. num. 24.* rectè admonet id spatium esse debere unius diei naturalis, & hæc omnia observat Pegna in *direct. part. 3. comment. 39. num. 158.* qui addit, benignius esse, ut hæc ratihabitio fiat post duos, vel tres dies, postquam inflicta fuit tortura, ne adhuc tormentorum dolor, & vehemens animi perturbatio durare videatur, quod etiam asserit Soula *aphorism. Inquisit. lib. 2. cap. 39. num. 43.*

2. Sed praxis nostræ Inquisitionis Hispanicæ sequitur opinionem communem Antonij Gomez, & aliorum, & ideo dicta ratificatio recipitur post transactas 24. horas. Vnde in instruct. Tolet. anno 1561. num. 33. sic statuitur [Pasadas 24. horas despues del tormento se ha de ratificar el reo en sus confesiones, y en caso, que las revoque usar se ha de los remedios del derecho. Y al tiempo que el tormento se da, el notario debe asentar la hora, assi mesmo a la ratification, porque si se hiziere en el dia siguiente no venga en duda si es despues de las veynte y quatro horas, o antes, y ratificandose el reo en sus confesiones, y satisfechos los Inquisidores de su buena confession podranle admitir a reconciliacion sin embargo de que aya confesado en el tormento.] Sic ibi. licet Simanca in *Catbol. instit. tit. 65. n. 71.* & Miranda in *ordine judiciario tom. 2. q. 26. art. 17. concl. 3.* asserant, quod Inquisitores solent in tertium diem rei ratificationem differre, quod illis etiam permittit instructio Hispal. anno 1484. n. 15. Verum hodie ex dicta instructione Toletana, ut observat Didacus Cantera ubi infra, post transactas 24. horas a reo ratificationem regulariter exposcent.

3. Modum verò habendi hanc ratificationem ponit Farin. de *hæres. q. 185. §. 8. n. 150.* ubi ait: Cautius est, prout hodie servatur, quod ad effugiendam suggestionem non lecta sibi confessione monetur ad repetendum in substantia, quid in sua confessione in tormentis emanata pro veritate dixerit, & sic per ipsum repetita dicta confessione in substantia postea legatur confessio per extensum, & perquiratur ab eo, an ea quæ sibi lecta fuerint, sint illa eadem, quæ confessus fuerit post torturam, & an tanquam vera confirmare, & ratificare intendat. Ita Farinacius; & licet alij ponant aliam formam habendam dictæ ratificationis, non est recedendum à supradicta tanquam magis perfecta, & recepta in praxi, ut testatur Farinacius.

4. Notandum est tamen id, quod observat Inquisitor Cantera in *q. crim. cap. 2. de probat. per testes, q. 1. n. 67.* ubi sic ait: Vnum tene menti, quod si aliquis tortus confessus fuit in tortura, & postea ad bancum iudicis revocaverit, & post revocationem spontè fuit iterum confessus, dicendo, quod illud, quod dixit in tortura, verum erat, certè tunc valebit confessio facta in tortura, cum sit corroborata cum confessione spontanea postea facta. Istum casum habui in praxi, & sic fuit determinatum per Consilium supremum Inquisitionis. Ita Cantera.

5. Notandum est tamen hic obiter quod licet, ut dictum est, confessio facta, in tormentis non nocet, nisi postea ratificetur, quod idem dicendum est, si confiteatur ex realis tormenti terminatione propinqua, tamen verbalis terrefactio remota ratificatione non indiget; & ita docet Pegna in *direct. p. 3. comm. 39. n. 150.* & post illum Soula in *aphor. Inquisit. lib. 2. c. 39. n. 42.*

6. Notandum est etiam, quod dicta ratificatio confessionis in tormentis facta, si reus est minor, facienda est coram curatore, ut observat Villadiego in *polit. cap. 3. n. 330.* & ideo Paulus Gaspar in *ordine process. in S. Offic. fol. 40. pag. 2.* sic ait: [Si el reo fuere menor de veynte y cinco años, se ha de ratificar con asistencia de su Curador, y firmar ambos.] Ita ille.

7. Et tandem nota quod confessio in tortura facta, & postea extra tormentum ex intervallo legitime ratificata, his tamen non obstantibus ex erroris allegatione & ejus probationis oblatione revocari potest, & ita tenet Caballus in *resol. crim. cent. 2. c. 186. n. 4.* qui citat Bossium & Clarum, licet aliqui asserant hoc non procedere, quando urgentia indicia torturam præcederunt, ut confessio extrajudicialis, &c. sed contrarium errore probato dicendum est, & si error non probetur, non est deveniendum ad torturam, sed ad condemnationem definitivam.

RESOL. XXIII.

An Inquisitores debeant torquere reum, qui postquam in tormentis confessus est, sequenti die confessionem suam negat? Ex p. 4. tract. 6. Ref. etiam 23.

§. 1. Videtur quod non, ex verbis instruct. Hispal. anno 1484. n. 5. ubi sic habetur: [Si el delicto pareciendo semplemente probado los dichos Inquisidores con el ordinario juntamente deliberaron de poner al acusado a question de tormento, confiesse el dicho delicto, y despues de quitado el dicho tormento ex intervalo conviene a saber el dia siguiente, o a tercero dia revocar la dicha confession y se delatézere (como quier que el delicto no quede ni sea compidamente probado) deben los Inquisidores mandar por razon de la infamia y præfucion que del process resulta contra el dicho acusado, que abjure publicamente el dicho error y denle alguna penitencia arbitraria.] Sic ibi.

2. Sed his non obstantibus, ut observat Didacus Cantera in *quæst. crim. cap. 2. de probat. per testes, q. 1. num. 67.* id non servatur in praxi in sacro Tribunali, quod etiam testatur Simanca in *instit. catbol. tit. 65. numero 80.* qui etiam notat dictam instructionem contrarium non prohibere. Dicendum est igitur cum Simanca in *catbol. instit. cap. 63. n. 43.* Peguera in *praxi, l. 1. §. 12. num. 9.* Bossio *tit. de tortura, n. 34.* Suarez de Paz in *praxi tom. 1. part. 5. cap. 3. §. 12. num. 17.* Villagot. in *praxi lib. 7. cap. 7. concl. 3.* Aldrete de *discept. tuerd. libro 1. cap. 17. n. 26.* Binsfeldio in *comment. de maleficiis math. leg. 7. quæst. 1. concl. 14.* Miranda in *ord. judic. tom. 2. quæst. 26. art. 18. concl. 1.* Michaële Zanardo in *direct. Theol. par. 3. cap. 88.* Soula in *aphor. Inquisit. lib. 2. cap. 39. num. 39.* Quevedo *lib. de indicis & tort. part. 2. cap. 7. num. 2.* Villadiego in *polit. cap. 3. num. 331.* Ambrosino de *process. inform. lib. 4. cap. 5. n. 12.* Guazzino *tom. 2. de process. inform. lib. 4. cap. 36. n. 4.* Inquisitores postea in tali lib. 1. *defens. 30. cap. 36. n. 4.* Inquisitores postea in tali casu torquere reos; & ratio est clara, quia ex illa revocatione videtur resultare novum indicium propter variationem torti, vacillavit enim, & propria confessione corroboravit præcedentem probationem, & novum indicium ore suo addidit, & ita ex Theologo docet Lessius *lib. 2. cap. 29. dub. 17. n. 168.* & Becanus in *2.2. D. Thom. de justit. quæst. 67. de injustitia iudicis, q. 10. num. 18.*